

PRZECIĄGNAĆ (12) *vb pf*

e jasne.

inf przeciągnąć (5). ◇ *fut 3 pl* przeciągną (1). ◇ *praet 3 sg m* przeciągnął (1). *f* przeciągnęła (1). ◇ *3 pl m pers* przeciągnęli (2) [w tym zapis: -eli (1)]. ◇ *con 3 sg m* by przeciągnął (1). ◇ *part praet act* przeciągnąwszy (1).

Sł stp notuje, Cn brak, Linde XVII – XVIII w.

I. Transit. (10) :

1. Przemieścić ciągnąc, wlekąc [kogo, co] (3) :

Przen (1) :

Zwrot: »k sobie przeciągnąć« (1): oycze fwyati [tj. Boże] racz tez moya duřfa w yey řcyala wiřfcy wteyze lařce przijąc/ a mnye wřfitkyego křobyec przecyągnąc *BierRaj* 27v.

a. Przemieścić na drugą stronę; przen (1) :

Zwrot: »kota przeciągnąć = dać się oszukać, wystawić się na pośmiewisko, ośmieszyć się (1): Mikořz kotá przeciągnął/ [...] powiędz mi/ Mikořzu/ Won czás/ gdyř kotá ciągnął/ ábo řnádź kot ćiebie Gdzieř był řtryczków ták prędko dořtał ku potrzebie? *KochFr* 94.

b. Za bardzo przechylić (1) :

Zwrot: »przeciągnąć na drugą stronę« (1): y ták pewnie vczynięcie/ iáko by vczynił on niebáczny Cieřlá/ ktory náciągáiąc dom niebácznie náchylony w křobę řwá przeciągnąwřzy go ná drugá řtronę/ z gruntu by dom wřzyřtek wywroćił. *OrzRozm* B2v.

2. Rozwiesić nad czymś przymocowując oba końce po obu stronach [co przez co] (1) : Przeciągną powroz przes wodę *RejRozm* 398.

3. Przemieścić na boki, rozszerzyć (1) :

Zwrot: »przeciągnąć granice« (1): zá ktorá przyczyná Turcy wiele narodow Chreřćijánřkich pořiedli: y gránice Páńřtwá řwego ták przeciągnęli [fines ... *promoverunt*]/ iáko wiđzimy. *ModrzBaz* 105v.

4. Przedłużyć trwanie [czego] (1) : Prorogare vitam, et prorogare aetatem, Przedłużyć/ przeciągnąć żiwotá. *Mącz* 358a.

5. Skłonić do zmiany poglądów i przejścia na inne [kogo] (3) :

przeciągnąć do czego (1): gdy go [patryjarchę konstantynopolskiego] do řwey błędney řekty/ [...] przeciągnąć [...] [ministrowie luterscy] chćieli. *ReszPrz* 68.

przeciągnąć na co (2): *Mącz* 462a; gdy [Jan Chryzostom] od owieczek řwoich CONřtántonopolřkich odieřdzáł/ ktore ná ten czás Kácerze/ z prawdźiwey zbáwienny nauki zeprzeć/ á ná błędiwą [!]/ fáłřzywą náukę řwoię przeciągnąć chćieli/ [...] *ReszPrz* 3.

Zwrot: »przeciągnąć na swe mniemanie« (1): Pertrahere aliquem in suam sententiam, Przeciągnąć kogo na řwe mniemanie. *Mącz* 462a.

6. Zdecydować o przyjęciu jakiegoś rozwiązania spośród kilku rozważanych (1) : Staroscic Radzinski chłop trędowaty, [...] starał się o Starostwo poOicu swym [...]. Sam się Staroscic do Krolewny obiecał 10000 złot^ych dac. y Pannę Barbarę poiąc [...] Nic kanclerzowe przyczyny, nic Pana Podlaskiego

vsilowanie, [...] nic Senatorow dwu molestowanie niewazyło. Przeciągnęła Barbarka. Przywilei dano Tredowatemu *ActReg* 130.

7. [*Za bardzo napiąć, naprężyć* [co]: Rzeczpospolita jest jako lutnia: gdy ją spuści, jest nikczemna; gdy przeciągnie, struny porwie. *PismaPolit* 587.]

8. [*Skierować wodę w inne miejsce* [co]: Gdy się tedy góry [tj. *kopalnie*] rozrobią, co pierwy nie było jacy jeden szyb, jakoby studnia wody, to się już uczyni staw pod ziemią, woda gwałt weźmie (trudniej przeciągnąć staw niżli studnią) *LustrKra* II 54.]

9. [*Przegonić, pozwolić się wybiegać* [czego (żywotne) [funkcja supinum = do przeciągnięcia]]: Nie dla siebie, [...] ale dla psow wszyckich W(aszej) K(rolewskiej) M(iłości) proszę o naukę i dozwozenie, gdzieby ich na czas jachać przeciągnąć, bo psy parszywieją *ListyPol* I (1547–1548) 464.]

II. *Intransit. Przebyć gromadnie jakiś teren* [przez co] (2) : *LibLeg* 11/84v; [Z tám tąd przez Czernifzowo miałto przeciągnęli *RymszaDeket* 63].

a. *Przeprowadzić się na drugą stronę* [przez co] (1) : áby wyftrzegli krolá/ by ná pułzczy nie miefzkał oney nocy/ ále áby przez Iordan przeciągnął. *BielKron* 72; [*PamJancz* 34].

Synonimy: 4. przedłużyć, przewlec.

Formacje współrdzenne cf **CIĄGNAĆ**.

Cf **PRZECIĄGNIONY**